„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се администрацији,
а рукописи
Уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К. 24 или 30 дин.
на по године: К. 12 или 15 дин.
на четврт године: К. 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 20 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова.

Уредништво и администрација „Браника“
налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Број 131. У Новом Саду, у четвртак 26. септембра (9. октобра) 1902. Година XVIII.

Позив на претплату.

Крајем овог месеца истиче претплата свима оним нашим претплатницима, који се на другу четврт, односно до краја јуна о. г. на наш лист претплатили.

Молимо, да нам поштовани претплатници благовремено обнове претплату, како не би било прекидања у шиљању листа. Ми не жалимо ни труда, ни трошка, да задовољимо своје читаоце, њихове захтеве и потребе, па је право, да и претплатници тачно врше своју дужност. Ми смо заиста према својим претплатницима до крајњих граница предусретљиви.

Позивајући дакле своје досадашње претплатнике, а и остали српски свет на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо и од сад стајати на бранику Српства у овом независном листу, који у свима околностима остаје веран правцу и путу, којима корача. Трудићемо се, да и од сада свој лист одржимо на висини српског новинарства.

Претплатна је цена „Бранику“:
На годину . . . 24 кр. или 30 дин.
На по године . . 12 кр. или 15 дин.
На четврт године . 6 кр. или 7½ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 2 кр. или 2½ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 18. септ. (1. октобра) 1902.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

Сизифов посао.

Кад гледамо, како угарска и аустријска влада натежу са преговорима о поравнању, сетимо се оног митологијског Сизифа, који је био осуђен да гура велик камен на врх неког брда у аду, па таман догура камен до горе, а камен се сроза доле, те мора наново да почне тешки посао. И министри председници Сел и Кербер су прави модерни Сизифи. Већ месецима воде они преговоре о поравнању између обе половине монархије, час у Бечу, час у Ишлу, час у Будимпешти па и у Ратогу. Али таман да преговори буду успешно завршени, а искрсне опет каква нова тешкоћа, која скоро свршен посао покварі.

Последњих дана Сел и Кербер су интензивно преговарали о овом тешком проблему и данас је ситуација тако замршена, да неки мађарски опозициони листови говоре већ и о том, да ће министар-председник Сел поднети оставку, јер не може да изиђе из овог лавиринта. Можда је ова вест и претерана, можда и није дошло до кризе, али да је политички положај услед ове натеге са поравнањем врло озбиљан, види се и по оној утучености, која провирује и кроз писање владиних листова. Чак и ови почињу да сумњају у успех оне тактике, које се држи њихов вођа, кога као да је надмудрио бечки Шваба Кербер.

Мада влада пажљиво крије, какво је управо стање, ипак се није могло затајати, да је Коломан Сел услед аустријског притиска узмицао мало помало и да је услед тога непрестаног узмицања створио себи тако неповољан положај, да мора или капитулирати или пак поднети оставку. С друге стране је аустријско јавно мњење одавно задовољно са положајем, што га је Кербер створио у погледу поравнања, и уверено је, да је Кербер победио Коломана Села и његове саветнике, те да ће му поћи за руком да склопи с Угарском онако поравнање, од кога ће Аустрија имати све користи, а Угарској таким поравнањем бити спутане руке.

Кроз кратко време ће министар-председник Сел имати прилике, да пред сабором, који се данас састао, даде извешћа о том, какви су изгледи са поравнањем. Онда ће се видети, да-ли је „обазриви политичар“ Коломан Сел требао да пре с онаким поуздањем у успех и с онаким обећавањима излази на среду.

Нема сумње, да се сада животни интереси наше отаџбине налазе на коцки. Предугачки преговори водили се о царинској тарифи, о потрошарини, уговорима са страним земљама, и то показује, колико се противности заоштриле. Колико је пак која страна попустила од својих захтева, колике је уступке учинила угарска влада аустријској и ова угарској, то ће се тек онда моћи тачно установити, кад се свака појединa тачка нових уговора буде могла сравнити са садашњим стањем.

Мађарска опозиција је врло раздражена, што се толико држи у тајности, како управо стоји са поравнањем. Нарочито се странка независности јако наоружала, да свом снагом удари на Селову политику у погледу поравнања, те ако Сел како год не буде могао наћи дéру, кроз коју ће се провући, — може и он да се спотакне о овај камен, као и његов жалосне успомене претходник барон Банфи. Ако министарске кризе још и нема данас, оно може да је буде кроз врло кратко време. Саборска расправа, која је данас почела, у скоро ће нам то показати.

Др. Крамарж о чешком питању.

У последњој свесци „National Review“-а износи познати младочешки заступник и политичар др. Крамарж пред енглеску политичку јавност важност чешкога питања. У чланку „Европа и чешко питање“ разлаже др. Крамарж, како чешко питање није нипошто плод романтичке сентименталности, него претешко питање за опстанак Аустрије, па по том и питање и за све европске државе, оно је питање, има ли Немачка постати фактички светском велесилом или остати културним светским царством, о каквом је спио цар Виљем, држећи свој говор у Ахену. Отпорна снага, културни и материјални развој чешкога народа основни су услов за одржање велевласнога положаја и потпуну независност монархије. Чешки је народ само предња стража у борби велике већине аустријскога становништва против уметне премоћи Немаца и против тежња немачких странака за што тешњим политичким свезама с немачком царевином, што би све значило крај самосталности и историјскога положаја монархије. Чешко језичко питање није ништа друго, него питање Немачке или немачке Астрије. Кад би се испунио немачки захтев о узакоњењу немачкога државнога језика, присиљене би биле немачке народности на учење немачкога језика, а код неаустријских Немаца морала би сама од себе искрснути мисао о сувишности две немачке државе. У Бечу не ће да схвате, да су две немачке државе немогуће и да би немачка Аустрија морала доћи пре или после до нераздељива сједињења с осталом Немачком, у којој има премоћ пруска Немачка и где би Аустрија морала да изгуби своју сувереност.

Аустријска бирократија, претежно немачка, подупире германизацију, јер јој је то лакше, лагодније и осигурава јој премоћ у држави. На другој страни против пангерманске политике с „los von Rom“ настоји се у одлучујућим круговима наћи лека у католичко-клерикалној политици.

Али баш би та клерикална политика по мњењу дра Крамаржа принукала на прелаз у немачко-радикални табор и оне Немце, који су остали верни монархији, а немачка би политика присилила ненемачке народности, да се пасивно држе према неодвратној судбини државе. Централизам и германизација највећи су непријатељи монархије, а управо бој против тих двају непријатеља Аустрије један је од главних делова програма чешкога народа.

Разложивши у кратко развој чешкога државног права од г. 1526. до шездесетих година 19. столећа истиче др. Крамарж како је државноправни положај чешкога народа претрпио тешке ударце тек последњих 40 година. Праведним захтевима чешким противи се највише устав од г. 1861. и 1867., али Чеси нису тога устава признали па се поуздано надају, да ће доћи дан, кад ће извесни кругови бити радосни да постоје чешка историјска права, те ће бити захвални онима, који веру у та права нису никад изгубили.

Да тај устав не зајамчује Аустрији миран опстанак види се и по том, што садањи парламенат не може да испуњава задатке, који му припадају. Опструкција је управо заслугом Немаца постала у њем легитимним оружјем сваке мањине. Тога ће се оружја морати латити и Чеси, ако се не исправи неправда, која им је укинућем језичних наредаба нанесена. Садањи је парламентарни мир само мир пред олујом.

Положај се је монархије у задње време ипак променио. Тројни савез није оно, што је некад био. Беч се почиње еманциповати од Берлина. Тројни савез био је једно време изласком од нужде, али сада је већ време да се читава зграда аустријске политике реновује и постави на нове — модерне темеље.

Код те обнове аустријске политике појачање немачке позиције значило би само запреку тому преокрету. Аустрија је стара, али би још увек могла да започне нови живот, крепак и снажан, кад би се озбиљно дала на решење чешкога, а с тиме народноснога питања у монархији у опће. Тај проблем морала би да реши на основу потпуне равноправности према свима народностима, а такова би Аустрија била најбоље јамство за очување европскога мира.

ЛИСТАК.

У добри час дошао.

(Приповетка.)

(Наставак.)

Други дан око 10 сахата ујутру, када је госпођа устала, неко необично трчкарање и тумарање владаше у њеној кући; сваје чељад уплашено трчала по степеницама час горе, час доле . . .

За тим отидоше сви на улицу и после четврт часа снегом покривени, црвени и озебли врате се натраг.

При повратку чељади појаве се на степеницама у скупоценим бундама обучена два господина, од којих један беше лекарски саветник др. Ружић, кућевни лечник госпође саветниковице, а онај други сувоњави беше др. Поповић, гласовит и вешт оператор, који журећи се одоше горе у собу благородне. Одмах за њима дође још и др. Николић, који као млад човек, услед срећно извршене две — три операције на брзо чувен и славан лечник постаде у вароши.

Овај последњи баш је у предсобље ступио, када су прва двојица из спаваће собе госпође саветниковице изашла.

— Господин колега — рече лечнички саветник окренувши се др. Николићу — догађај, због којег овамо дођосмо, врло је сумњиве природе. Саветниковица је јуче на вече, због раздражености од једног чудноватог случаја, заборавила своје вештачке зубе из уста извадити и она их је преко ноћ — у сну прогутала.

— Прогутала? — рече зачуђено Др. Николић — једно тако велико парче не улази баш лако кроз једњак у стомак; јесте-ли потпуно уверени о томе, господине саветниче?

— Тако потпуно, као што видите да стојим пред Вама госп. колега — одговори саветник достојанственом сигурношћу.

Не узимајући у обзир, да зубе нигде не нађосмо, мада смо и госпођину и чељадску сваку собу најтачније прегледали, наша пацијенткиња у стомаку врло јак и вредован притисак осећа а осим тога приликом прегледања, на оном истом месту, где се болови осећају, осетио сам под руком неку испупченост, што могу бити само прогутани зуби.

— Али ја ипак за необично држим, да ови зуби без икаква притискивања и бола дођоше у стомак — рече Др. Николић још једнако сумњајући.

— Шта хоћете Ви госп. колега? — упадне у разговор Др. Поповић својим јаким гласом — оваки случајеви се врло често догађају. Споменућу Вам само оне случајеве, који се у последње време десише; н. пр. у Дражђанима где је један берберин све своје вештачке зубе (оба реда) прогутао, док је саветниковица само мањи комадић прогутала, који се из четири зуба састоји; даље Вас упозоравам на догађај у Бечу, где је Билрот професор, такођер, једној женској из стомака цео ред вештачких зуба извадио.

— Ви хоћете да оперирате саветниковицу? — запита Др. Николић, који је непрестано у све ово сумњао.

— Наравно — одговори Др. Ружић — друго шта не вреди нам чинити. Јак притисак у стомаку, скопчан са тешким боловима и повраћањем, показује то да да су зуби у стомак дошли. Што дуже тамо остану, тим ће жешће бити запаљење за којим ће тада доћи т. зв. рак у стомаку. Ја сам за то, да пре но што би наступила и показала се грозница и запаљење обавимо једну лаку и брзу операцију.

На ово је млади доктор Николић ћутао и само шмркао бурмут из златне кутијице.

Али Др. Поповић крештећим гласом дода:

— Са свим се слажем са госп. колегом. И говорећи извади из џепа свилену мараму и њоме убриса наочари, а када их је убрисао, метне их опет на очи и окренув се Др. Николићу, који је код пећи стојао и леђа грејао, рече:

— Дакле и Ви се слажете с нама госп. докторе?

Др. Николић је само раменима слегао и запитао:

— Да-ли се одлучила већ госпођа на операцију?

Др. Ружић одговори:

— Саветниковица је ретке способности женска. Она је једна филозофски образована и врло храбра жена, да јој пара треба тражити. Да је ипак за то узбуђена била када јој операцију споменусмо, можете мислити, г. колега, за што? Поред свега тога пристала је на свашта.

— Али с операцијом мећемо на коцку и живот госпође саветниковице — примети др. Николић са свим озбиљно.

— Пре, пре, одговори др. Поповић, али данас је наука у многоме напред коракнула, управо пацијенти само онда умиру, ако неугодни случајеви, компликације наступе.

— Које се и често догађају — рече др. Николић.

— Али Боже мој, г. колега! — упадне у реч др. Ружић — пацијенти тада не умиру у операцијама, већ због компликације, случаја.

— Ex, casus sentit dominum . . . случај само се на власника односи, веле „правници“ — одговори др. Николић иронично.

На то се отворише врата и собарица са сузним очима замоли господу докторе, да уђу у спаваћу собу госпође саветниковице. Ови одмах уђоше.

И ако је лечнички саветник Ружић тврдио, да се пацијенткиња нема ничега бојати, јер је свака опасност искључена, ипак кад лечни-

За Ст. Србију и Македонију.

Доносимо овде резолуцију, коју је главни одбор друштва за помоћ радника из Старе Србије и Маћедоније мислио предложити збору, који је држан 22. о. м. код „Коларца.“ Резолуција гласи:

Срби из Старе Србије и Маћедоније, који живе а и који су се затекли у Србији и из других крајева српских, искупљени на митингу у Београду дана 22. септ. 1902. г., доносе ову једнодушну одлуку:

I

Скуп овај изриче своје највеће огорчење и гнушање над свима изазивачима нереда и извршиоцима убистава, робљења, пљачке, паљевине и разоравања имовине Срба лојалних грађана Султанових, како на спрам оних изгредника неподаника Султанових тако и на спрам оних поданика Султанових; — а тако исто изриче и своју осуду и над оним чиновницима Султановим, који не примењују законе турске империје подједнако према свима грађанима, већ су према Србима сурови и неискрени, а према изгредницима законе никако и не примењују; а и наредбе Султанове не испуњавају, те и тим повлађивањем изгредницима, изгредници узимају мах и све више врше зла дела на понижење Господара турске империје; на штету турске империје, и на срамоту XX. века.

II

Скуп овај изјављује своју наду и молбу на Њег. Вел. Султана Абдул Хамида II. да Својом свемоћном речи и справедљивошћу узме под своју високу заштиту Србе своје лојалне поданике; да отпусти из службе све рђаве чиновнике, јер помажу изгреднике; да за чиновнике поставља у Старој Србији и Маћедонији поштене и савесне људе а и Србе у разним службама; да десетке купи царски чиновник; да стане на пут рушиоцима реда и мира и извршиоцима злих дела у турској империји и казни их, без обзира на поданство; да Србима даде равноправност и изједначи их са својим поданицима друге народности; да Србима дозволи слободно исповедати своју народност и веру; да Србима даде за духовнике Србе; да Србима осигура живот и имање; да штете причињене од изгредничких власти, наплаћују од самих изгредника и њихових саплеменика а никако од Срба, јер Срби немају ништа заједничког, нити са извршиоцима нити са самим извршењем злих дела; најпосле, за своју личну одбрану од зликоваца и разбојника да дозволи и Србима имати и носити оружје а нарочито у оним крајевима, у којима се чешће и готово без прекида догађају разбојништва над Србима, као што је то дозвољено и другим поданицима Султановим; — а за све Срби поданици Султанови обвезују се и изјављују своју готовост да ће на заповест Њег. Вел. Султана Абдул Хамида II, за целокупност турске империје жртвовати и живот свој и имање своје.

III

А ако се Србима не даду и не осигурају поменуте потребе и не јамчи сигурност живота и имовине, које благодети давно и давно имају и уживају сви остали поданици Султанови друге народности сем Срба, Срби ће бити потпуно умртвљени и уништени; а да то стање не дочекају биће присиљени или да се са изгредницима, нападачима на њихова права, живот и имање сложе и пођу и они тим истим путем; или ће бити принуђени тражити заштите на другим странама: — а све да то може изазвати велике немире и заплете, који ће дати повода да се други умешају у унутрашње стање турске империје.

IV

Скуп овај опуномоћава Главни Одбор „Друштва Срба из Старе Србије и Маћедоније“ и препоручује му да ову одлуку преда опуномоћеном министру Њег. Вел. Султана Хамида II. у Београду и умоли га да исту у целости достави своме суверену. Тако исто Главни Одбор да преда ову одлуку Краљевској Српској влади и умоли је, да и она учини са своје стране кораке код Њег. Вел. Султана у смислу ове одлуке.

Рад македонских комитета.

У последње доба учестали су у страној штампи гласови о устанку у Македонији. Нарочито бечки листови упорно подржавају и растурују те гласове, који им долазе из извесних софијских кругова, којима би мило било да дође до устанка. С друге стране, у првом реду из Београда, поуздано је утврђено, да устанка нема, него само мањих сукоба између турске војске и комитетских чета, али то је још врло далеко од устанка. Да о устанку не може бити ни говора, најбоље доказује то, што комитетске чете морају силом натеривати људе из појединих села да се придруже њима.

Свакако је истина, да би македонски комитети хтели нешто учинити и да предузимају кораке, како би изазвали какав заплет. Та њихова акција на догледу шипчанских свечаности значи, да они хоће да изврше неку моралну пресију на Русију и да је присиле да покрене решење македонског питања у бугарску корист. За то и бечка штампа тако живо помаже овај покрет, у нади, да ће се изазвати заплет, из кога би неко трећи извукао највећу корист.

На два начина хоће комитети да покрену македонско питање. Једни хоће да се решењу тога питања приступи дипломатским путем, а други хоће да изазову отворен устанак. У првом правцу ради македонски комитет у Софији, коме је председник Михајловски, а у другом пуковник Јанков, који је са 3000 усташа упао у Македонију. На дан 20. септембра одржан је у Софији велики македонски митинг, на ком је било око 10.000 људи. Михајловски је оцртао несносно стање хришћанског становништва у Македонији и тражио да се бугарска влада заузме и дипломатским путем предузме најенергичније мере ради побољшања тамошњих жалосних прилика. Митинг је примио ову резолуцију:

„Данас 20. септембра 1902. год., софијски грађани, скупљени на митинг на плоштаду „Позитано“, пошто смо саслушали председника Вел. Мак.-Ордин. Комитета г. Ст. Михаиловског о положају у Македонији, донели смо овако решење:

1.) Позивамо владу Кнежевине Бугарске, да се најенергичније заузме код страних сила ради побољшања судбине пећеника с оне стране Рила уводећи у дејство чл. 23. Берлинског Уговора;

2) Да се позове влада бугарска, да обрати силама пажњу нарочито на ова три факта: прво, да на Турцима лежи одговорност, и да не само слаби, него и силни, треба да одговарају својим дужностима, друго, да турска зверства не изазивају никакви утицаји са стране; треће, да народ у кнежевини Бугарској никако не сме и не може остати равнодушан према патњама његових саплеменика одонуд Рила.

3). Најзад, привлачимо пажњу министрима иностраних дела на ову околност: да је дошао тренутак за бугарску дипломацију, да с правом истакне тражење: да се маћедонско питање реши путем арбитража, од стране маћедонског суда у Хаг.

4) Опуномоћавамо иницијаторе овог митинга, да потпишу ову резолуцију;

5) Опуномоћавамо г. Ст. Михаиловског, председника Велико Македоно Одринског Комитета, да ову резолуцију поднесе Министарском Савету.“

Док Михајловски хоће тим путем да реши македонско питање у бугарску корист, дотле пуковник Јанков хоће преким путем да дође своме циљу. Али, по свим знацима судећи, не ће му поћи за руком да дигне прави устанак. Македонско становништво понајвише му се слабо одазива, а он сам са својим устаницима не ће моћи да се одупре надмоћној турској сили. Против његових чета дигнуто је већ до 40.000 турске војске. Јанков је издао овај проглас на народ:

„Браћо! Крвава драма отпочиње. У нашој отаџбини планула је ватра. Дужност је да сви похитамо под маћедонску заставу и да пролијемо крв своју за слободу наше домовине.

Маћедонци! Сетите се светског победиоца, светске славе Маћедоније — Великог Александра Маћедонског; сетите се храброг цара Самуила, маћедонског великана, дивног Краљевића Марка, свесловенске славе, — да је у њима текла маћедонска крв; ови с небеских висина пазе и благосиљају нашу започету ствар. Покажимо се као достојни потомци њихови: сачувајмо им славна имена, и зачудимо свет нашом храброшћу, умешношћу и самопожртвовањем, стресимо са себе срамни јарам, који нас гуши пет векова.“

„Браћо! Погледајте у околне слободне балканске народе, па ћете видети, да су своју слободу добили само потоцима крви. Угледајмо се на њих: Слобода се не купује и не поклања, њу треба извојевати. Скупите се у чете и нападајте непријатеља. Обезоружајте сваког наоружаног Турчина, а ненаоружане и оне који се предају штедите, покажите се великодушни према њима.“

„Маћедонци, који живите у иностранству! Куцнуо је последњи час. Отпочела је крвава борба с тиранином. Похитајте у своје место рођења и помогните робу, који се бори. Сад је време кад треба да заборавите све личне интересе и заћевице, да напустите ваше мирне послове и да притекнете у помоћ својој драгој отаџбини. Ако то не учините и не послушате глас устала роба, на ваше главе нека падне срам.

„Пре 25 година јевропски су властелини крвљу 200 хиљада Руса, Бугара, Румуна, Срба и Црногораца потписали берлински уговор, који је даровао аутономију нашој отаџбини. Тај је акт потписао и господар муслумана султан Хамид II. Али ни дан данашњи тај уговор није извршен, и црно, нечувено ропство, најгрозница тиранија на свету гушила је нашу отаџбину. Ми, који смо се дигли за човечанска права и сношљив живот, позивамо вас хришћански народи, у име човекољубља, да нагоните ваше управљаче, да се заузму за наше свето право. Знајте да ми нећемо положити оружје докле год не добијемо обећана нам права, докле год не видимо слободу у Маћедонији.“

Нови Сад, 25. септембра 1902.

— **Забрана српских застава.** Из Загреба нас извештавају, да је код бана грофа Куен-Хедерварија била конференција одељних предстојника, на којој је решено, да се обнови наредба бана Мажуранића, којом се забрањује извесивање српских застава чак и на црквама. Бан овај закључак на интервенцију једног упливног Србина до сада није публиковао.

Ако бан гроф Куен-Хедервари ипак забрани извесивање српских застава и на српским црквама, онда ће он тим незаконитим поступком показати, да још није променио своје непријатељско расположење према Србима, а доказаће да имамо право кад кажемо, да ни гроф Хедерварски не мисли српском народу у Троједници боље од оних занесењака хрватских, који у својем лудилу иду чак тако далеко, да поричу е у опште има Срба у Троједници. Видећемо, да-ли ће „српски бан“ погазити и опет једно право српског народа. —

Вечерашњи горњи листови доносе вест „Обзорову“, да је бан заиста издао наредбу, којом се забрањује истицање српских застава на српским црквама и школама. Тако поступа „српски“ бан са Србима! Брука и срамота!

— **Конференција владине странке у Загребу.** У понедељак одржана је у Загребу конференција посланика владине странке у хрватско-славонском сабору. На конференцију су дошли сви посланици осим њих тројице који су болесни. Донесена је ова резолуција:

I.

Народна странка, прожета осећајем слоге између Хрвата и Срба, најодлучније осуђује демонстрације и изгреде, који се збише проти Србима у Загребу, дана 31. коловоза и 1., 2. и 3. рујна г. 1902. те ће, верна својим традицијама, чувајући државоправни положај земље, сузбијати сваки нападај и раздраживање у томе правцу, дошло то ма с које стране, а у свом даљем уставном и политичком раду настојаће, да се евентуалне штетне последице загребачких немилих догађаја спрече и у будуће свака смутња међу једнокрвном браћом отклони.

II.

Пошто изискује част народа, братска слога и углед земље, да се оштећеним штета накнади, изјављује народна странка, да ће у сабору краљевина Хрватске, Славоније и Далмације предложити и гласати, да штета оштећеницима накнађена буде.

III.

Народна странка уверена, да ће влада Његове преузвишености бана, која ужива поверење странке, знати и моћи одржати

ци уђоше у собу, затекоше саветниковицу у највећој узбуђености.

У највећем очајању и страху ходала је горе-доле по соби, и држећи руком болни стомак горко је плакала. Саветниковица је врло добро знала, да у операцији може лако и живот свој изгубити.

Ах, ти проклети зуби! У почетку не хтеде веровати, да их је прогутала. Сваки кутић у кући и свако парче беше претресано — али нигде не могоше зубе наћи. Пола имања свога дала би, само да је може обићи операција.

— Господо! — рече саветниковица уздрхталим гласом, када лечници ступише унутра.

— Поново сам Вас звала, да Вас упитам: да-ли би се могли ти моји вештачки зуби и на други начин из стомака отклонити, односно извадити?

Говорећи ове речи, сузним очима је погледала час на једлог час на другог лечника.

Др. Ружић слегне раменима и рече:

— Већ смо говорили о томе, госпођо. Другим начином би Вам само излишне болове и узрујаност проузроковали.

— А осим тога — дода професор Поповић — врло лако може наступити и тешко дисање, угушивање, ако би кроз грло из стомака малим клештама пробали зубе на поље извадити.

— Претпостављајући, да су они заиста у стомаку — рече још и сада сумњајући јогунасти др. Николић.

Саветниковица је укочено погледала на младог доктора, а у исплаканим очима њеним видела се нека радост и нада. Али кућни лечник одмах спречи све ово и рече:

— О томе више нема сумње, колега, одговори узбуђено и са свим поуздано др. Ружић. Осетио сам зубе, видео сам их, јер ја на крају мојих прстију очи имам, што и код сваког другог доктора треба да је. У осталом г. колега ако хоћете својеручно да се уверите... допустићете, госпођо... то, метните прст на ово место и тада ћете се и Ви уверити, да зуби на другом месту не могу бити, него у госпођином стомаку.

У том тренутку зачује се велика ларма у предсобљу.

— Ура, да Бог поживи благородну госпођу! — одјекивало је по целој кући. Лечници се мало узнемирише, јер ова ларма беше противност оном, што је баш сада лечнички саветник др. Ружић изговорио. Зато и рече: — Шта ће да значи ова ужасна ларма у ходнику?

Врата се наједанпут отворише и у предсобљу указа се сва кућна чељад, коју је предводила собарица, и ова сва запурена и усплахирена утрчи у собу с речима:

— Госпођо, благородна госпођо! — рече девојка задувано и радосно — зуби... зуби!...

— Какви зуби? — повичу др. Ружић и професор Поповић.

— Какви зуби? — муцала је и госпођа саветниковица, која је већ сву наду била изгубила, на што сва чељад у кору повиче: — Јест, Ваши су зуби, благородна госпођо... они су, они су!

— То не може бити, то је забуна, лакомислена шала, коју допуштају себи — примети љутито др. Ружић — госпођа саветниковица је зубе прогутала.

— Тако је, прогутала је — потврди славни оператор професор Поповић.

Али саветниковица, којој је дотле девојка свој проналазак предала, сва срећна и блажена у радости узвикне;

— Не, не, ово су моји зуби... јест моји! — и од радости поче плакати — моји су зуби — понови тихим гласом прегледајући мали црвеномрки каучук испуњен белим зубићима. — Јест, ово су... познајем их... не, није забуна!

— Где нађосте зубе? — запита др. Николић, а колеге му дотле оборене главе и ћутећи погледаху час на зубе час на девојку.

— Ах, благородна госпођо — рече девојка још једнако узбуђеним али радосним гласом — управо нисам ја нашла зубе, већ неко други.

— Други? понови др. Поповић фиксирајући саветниковицу. — Ко је то неко други?

— Па молим, причекајте мало, господо — рече девојка јецајући и бришући плачне очи — сад ћете све дознати. Та знате, милостива — окренувши се госпођи, која укочено, једва дишући и радосна лица посматраше ову девојку — да је синоћ једно црно псето — које Вас је онако јако уплашило — крадом у Вашу собу ушло. Јуче Вам не рекох, да је то псето на улици мени прибегло и у кућу ушло. Беше јако уморено и гладно. Кад Вас је пак онако уплашило, истерам га на поље на степенице. Али га је у предворју нестало и мишљах, да је у башту побегло.

Овде девојка мало уздахне и застане.

— Даље, даље! — рече саветниковица, на чијем се лицу могло видети неко дрхтање, дочим су остали са великом пажњом слушали.

— Сирота животиња — продужи девојка — целу ноћ је у башти провела, а јутрос је пак зима и хладноћа дотераше опет у кућу. Баш смо у кухињи сви седели и разговарали о великој несрећи, која Вас је задесила и поново се и ја и куварица и сви, који тамо бејасмо, заплакасмо, кад синоћње псето уђе у кујну

— Боже слатки! — викнем уплашено, ево Molli поново овде.

— Јест — рече Стева — и носи у усти неку кост.

— Милостиви Боже! — викнем још једаред, та ово није кост, већ благородне госпође вештачки зуби. Дајте их овамо, рекнем и приђем ближе животињи и извучем јој из уста зубе — заврши девојка.

(Свршиће се.)

мир и поредак у земљи, очекује од свију својих чланова, да ће збором и твором у интересу земље и у подједнаком интересу Хрвата и Срба радити на томе, да се немили загребачки догађаји у братској слози што пре заборави.

У Загребу, 6. листопада 1902.

Стјепан гроф Ердеди в. р.,
председник.

Стјепан Барловић в. р.,
перовођа.

„Народне Новине“ од понедељка саопштавајући ову резолуцију нагласиле су да придржавају себи право да у идућем броју опширније известе о конференцији. После тога била је њихова дужност да то учине. Али „Н. Н.“ рекоше и — не одржаше реч. У броју од уторка нема ни трага каквом опширнијем извештају.

Биће да из Загреба не смеју да известе о овој конференцији, јер није све текло тако глатко, како сад хоће да увере свет. „Народне Новине“ морају ћутати по каквој поруци „с више“. То уједно доказује с колико се искрености у опште ради у тој странци. „Народне Новине“ морају сад да славе једнодушност, искреност и рад владине странке, да истичу политичко значење резолуције, и да каде бану, а не смеју да искýпе своју реч, па да известе о конференцији. Оно што се у јавности говори, неискрено је и намештено, само да се забашури и прикрије унутрашње расположење.

Да на конференцији није ишло све глатко, доказује извештај што га о томе доноси „Pester Lloyd“. Конференција је трајала три сата и на њој је говорио велик број посланика. Томашић је говорио за братски споразум између Срба и Хрвата. Један католички свештеник нашао је за потребно да се набаци ниском денунцијацијом против Срба, за коју је и сувише јасно куд смера. Говорио је како се из српских домова уклања слика нашега краља, а домови се ките сликама српскога краља и краљице. Овоме часном оцу — биће да је то Бешлић — не служи на част његово денунцијантство, по готову кад седи у странци, која је тобоже за слогу Срба и Хрвата, а овамо он клевета Србе као антидинастичаре.

Један посланик хтео је да се у опште не издаје никаква резолуција. Пливерић је тврдио да су изгреди избили са свим елементарно и без приправе (?) због „Србобранова“ чланка, па би требало да тај чланак и Срби осуде и да то уђе у резолуцију. Тиме би се изишло на сусрет и опозицији. Егерсдорфер је против тога, јер је опозицији код изгреда било главно да сруши владу. Поповић је говорио против мера, које су предузеле власти, и тражио да одступи загребачки начелник, али је после повукао своје приговоре. Помирљиво су говорили Ђурђевић и Шумановић. За састав резолуције изабран је био одбор, у који су ушли Егерсдорфер, Ђурђевић, Јосиповић, Кулмер, Пејачевић, Поповић-Вацки, Шумановић и Томашић. Резолуција је једногласно примљена, како су је они саставили.

„Pester Lloyd“ особито истиче како су сви говорници изјавили непоколебиво поверење бану грофу Хедерварском, а то је и у резолуцији истакнуто. Ово је по нашем уверењу главна тачка резолуције и ради тога је управо и сазвана конференција, а не да нађе лека злу и да пронађе законити начин, којим би се у будућности онемогућили овакови изгреди. О томе што је главно нема у резолуцији ни спомена. Прва тачка не значи управо ништа, а друга је унесена само за то да се замажу свету очи.

Најглавније је што се бану и његовој влади једногласно изриче поверење, а то је јасан доказ да владина странка неће учинити ништа за санирање неправде. Бан је одобрио све што су власти предузеле за она четири дана, па је сасвим природно да ће све то одобрити и странка, која бану изриче непоколебиво поверење. Владина странка ће и даље понизно слушати заповести свога шефа и на све што он каже покорно климати главом.

Кад би владина странка имала што самосталности и слободне воље и кад њене чланове не би руководили лични интереси, она би се морала мало друкчије разрачунати с владом коју она држи већ преко 17 година, а која се показала тако слаба и неспособна. На по се Срби, чланови те странке, морали би се много озбиљније замислити, у какав положај долазе они према српском народу, кад и после онакових изгреда изричу непоколебиво поверење влади, која у главном граду земље не може Србима да гарантује личну и имовну безбедност.

После овакове изјаве владине странке, која оставља Србе без икакве наде, и после тога што је и „српски клуб“, на очиглед загребачких насиља и млитавости владине, изрекао непоколебиво поверење бану, и сувише је јасно да српски народ нема ништа очекивати од овога система и од чланова „српскога клуба“. Српски народ треба да се покрене на рад, да обори оне посланике, који се слепо покоравају грофу Хедерварском и изричу му поверење и у оваким приликама. Сви свесни Срби морају већ сад приправљати се за изборну борбу и за времена обавештавати српске бираче. Само ће се тако прилике променити у нашу корист. Борба ће бити тешка, али то је категорички императив нашега даљег развоја.

Политички преглед.

— **Будућност Турске.** Безисходан положај Турске дао је повода младотурском органу „Moniteur Ottoman“, који излази у Паризу, да изресе однос војнички и политички Турске према балканским државицама, које кад би биле једнодушне, могле би по њему само да учине крај балканском питању.

„У Грчкој има“, вели тај лист, „2,500.000 становника. Њене су финансије колебају између 97,000.000 доходака и 93,000.000 динара расхода. У случају војне она има армију од 170.000 бораца. Грчка флота састоји се из 90 бродова, са 33.000 тона.

„Србија има 2,700,000 душа. Њени доходци износе 65,000.000 дин., нешто више расхода. Војна организација Србије тако је добра, да она у току месец дана може да мобилише 400.000 бораца.

„Бугарско становништво од три милиона расте неизмерно брзо. Приходи и расходи ове земље варирају између 90 и 100 милиона. Она ама такођер војску од 400.000.

„Црна Гора са својих 250.000 становника кадра је да баци на бојно поље до 40.000 прекаљених бораца.

„На крају, Румунија, која има насељење до 5,200.000 душа, а са буџетом од 200—230,000.000 динара, кадра је да оружа војску од 250—300.000 бораца.

„За турске државнике није никаква тајна да су Бугарска и Црна Гора закључиле тајан уговор, војни и трговински. А таказ уговор постоји и између Србије и Бугарске. Турци знају добро, да балканске словенске државе само очекују пристанак рускога цара, те да своје удружене војске упусте у Цариград, да подигну крст на Св. Софији. Али то још ни издалека није све. Сам народ тобожне царевине не може да подноси свој тешки положај. Арапи, Курди, Јермени, Грци у Малој Азији, хришћани у европској Турској, Арнаути, сви они чекају на први догађај с поља, па да сви, сложно, устану и да збаце са себе турску власт.

Шта може спасти Турску? Зар гладна војска? Зар иструле ратне лађе? Зар патриотизам голих чиновника? Зар верски полет осиромашених и без вере правоверних? У Турској влада пуна анархија. У војсци нема послушности. У администрацији нема реда. У судовима нема правде. Друмове су посели ајдуци. У варошима и селима говори се само о пљачки и убиству. И скоро у свакој кући чује се плач и клетва.

„У таквим приликама зар може још дуго опстати Турска, која се на артији зове громким именом отоманска империја?“

— **Бурски генерали код немачког цара.** Како из Берлина јављају, цар Виљем ће зацело примити бурске генерале, који у петак стижу у Берлин. Енглески листови, а нарочито „Тајмс“ и „Стандард“ дали су одушке својој зловољи, што цар Виљем прима бурске генерале. Ти листови поручише цару Виљему, да ће то исто тако увредити Енглезе, као и телеграм царев Кригеру од г. 1896., у ком је цар честитао Бурима, кад су сузбили Џемсонов упад.

Но остали енглески листови већ трезвеније говоре. „Дељи Кроникл“ назива смешном насртљивошћу, да цару Виљему смеју давати упутства. „Морнинг Пост“ пак изјављује, да је држање немачке владе у овој ствари сасвим беспрекорно, а „Дељи График“ и „Дељи Телеграф“, који стоје близу лондонском министарству иностраних дела, налазе да је сасвим природно, што цар Виљем као одушевљен војник хоће да се упозна са оним славним војсковођама, којима се свет задивио, те изјављују, да Енглези немају никаква узрока да се туже због ове аудијенције, ако генерале прикаже цару енглески амбасадор.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 25. септембра 1902.

— **Грозна несрећа.** Прекјуче у 4 сахата после подне догодила се грозна несрећа на првој керској чарди (на ченејским салашима). Неки Ђока Загорчић био је бирташ на тој чарди, са које се пре кратког времена одселио. Имао је пушку, на коју није плаћао порез, па бојећи се, да му је власт не нађе, сакрије је у плеву. На Ђокино место дође за бирташа на ту чарду Бранко Малетић. Бранкова жена Дренка нађе у плеви пушку и обеси је у кухињи. Прекјуче у 4 сахата по подне пошље Бранко Малетић свога 7-годишњег сина Мирка и Миркова брата од ујака, 17-годишњег Тому Суварчарова, да круне кукуруз, а Бранко оде у собу да оштри бријач да се обрије; жена пак његова кувала је вечеру. Тома Суварчаров међутим уграби прилику, скине пушку с клина и оде у двориште, показујући пушку своме брату Мирку. У једанпут пушка пукне и Мирко, обливен крвљу, стропошта се на земљу. Несрећно дете рањено је у десну руку и десну страну прсију. Отац Мирков на пуцањ истрчи на поље и види, где му се син ваља у крви. Тома се уплаши и побегне и до данас се још не зна, где је. Отац метне Мирка на кола, да га однесе лекару у Јарак, али Мирко на по пута издахне. Јуче је била на пољу истрага, те је и мртво тело несретног детета обдуцирано. — И ова ужасна несрећа нека је родитељима опомена: Чувајте оружје од деце!

— **Избор пароха.** Из Вел. Кикинде нам јављају, да је у недељу, 22. о. м. одржана скупштина великокикиндске српске црквене општине, на којој је са 97 према 14 гласова за пароха у Вел. Кикинди изабран досадашњи протопресвитерски капелан г. Владислав Веселиновић. — Г. Веселиновић је познат у нашем народу са свога књижевног рада, а читалачкој публици овога листа и са његових лепих пригодних морално-поучних чланака. Честитамо и кикиндској општини на оваком избору, а и г. Веселиновићу, што је задобио поверење наше највеће и једне од најугледнијих српских општина.

— **† Стева Д. Поповић.** Црни лист донесе нам вест из Београда, да је тамо после кратког боловања јуче, 24. септембра о. г. у 59. години живота преминуо Стева Д. Поповић, државни саветник и бивши министар, кога су иначе звали Стева Бели.

Покојни Стева долазио је трипута на министарску столицу, једном као министар просвете и у двапута као министар финансија. А пре тога био је професор и управитељ мушке учитељске школе, док је била у Београду, а био је неко време и секретар министарства просвете и покретач и уредник државног листа „Просветни Гласник.“ Писао је за школу Рачуницу, Немачку Граматику, Практичан Рад у основној народној школи по дру Карлу Керу, педагогу, код кога је у Готи као државни питомац пробавио две године дана и на коме је пок. Кер не само научио познавати, него и љубити и поштовати Србе и српски народ, и пок. Стеви има се много захвалити, што је немачки народ добио о Србима и о Србији леп појам, јер је он у многим немачким листовима казао добру реч о Србима и о Србији. Као професор и управитељ учитељске школе приволео је дра Војислава Бакића, да оде у Србију и био је овоме много на руци у подизању учитељства и учитељских школа у Србији. Беше и један од наставника данашњег Краља Александра и као такав радо примљен и поштован на српском двору. Стајао је са многим овостраним Србима у пријатељском односу, и учинио им многе услуге, те и с тога заслужио, да га ожалимо и да му довикнемо: Вечан ти спомен и лака српска земља, драги пријатељу Стево!

— **За Високе Дечане.** Московско словенско општество је на предлог свога председника Черепа Спиридоновића прикупило у једној својој одборској седници између чланова свога одбора 3000 динара за Високе Дечане. Тај прилог послат је београдском Словенском Клубу и употребиће се да се ова стара српска задужбина ослободи бесних Арнаута.

— **Изгорело наследство.** Из Клужа јављају за овај доста чудноват случај: Домобрански потпуковник Гедеон Стојановић, који је овде у гарнизону, наследио је пре кратког времена 250.000 Круна, које је он у папирима од вредности чувао у чекмежету свога писаћег стола. Пре неколико дана потпуковник, отишавши из стана заборави да закључа чекмеже. Двоје деце његове играху се у соби и наиђу у отвореном чекмежету на папире од вредности. Извађе их, поспу их мастилом, па их бацише у ватру. Кад се потпуковник Стојановић вратио кући, види на свој велики страх, шта су деца урадила, те услед раздражења добије живчани наступ, од кога сад болестан лежи.

Новости са стране.

— **Заборављен бугарски венац.** Бугарски дипломатски агент у Петрограду саопштио је некојим руским листовима, да је положио венац на гробницу Великог Кнеза Николаја Николајевића Старијег. „Новое Время“ је на то од команданта петропавловске тврђаве, генерала инфантерије Елиса, добило извештај, да 14. септембра споменуто агенство није положило никакав венац и да су за полагање венаца у Петропавловској саборној цркви установљена извесна правила, која командант тврђаве мора тачно испуњавати. Сад руски листови иронично питају: „Гдѣ же вѣнокъ?!“ (А где је венац.) Изгледа, да је бугарска дипломатска агенција хтела без трошка на венац да се мало похвали својим пијететом пред руским јавним мњењем, али јој је генерал Елис покварио план.

— **Страшна породична драма.** У бечкој гостионици „код зеленог дрвета“ у Маријахилфер штрасе догодио се страшан случај. Поседник тога локала, 37-годишњи грађевински инжењер Јован Ферхтгот убио је из револвера ноћу од недеље на понедељак своју супругу Леополдину, и троје малене деце: 11-годишњу Леополдину, 9-годишњу Маријану и 4-годишњег Ханса. Извршивши ово ужасно дело, Ферхтгот је и себе убио. Овај човек је после одлично свршених реалних и техничких наука постао грађевним мерником и наследио је велико имање. Као мерник био је врло вредан, но касније се одао на спекулације, које нису успеле. Имовно оронуо, лати се, да он сам буде гостионичар „код зеленог дрвета“. Но нити се он што разумевао у том послу, нити његова жена, која није имала воље, да се бочи с толиком кухињом, и ту сасвим пропадне. У недељу је провео ноћ у веселом друштву, а пред зору извршио ово грозно дело, које баца жалосну сенку на данашње, у сваком погледу покварено доба.

— **Погреб Емила Золе.** Чим је Зола умрло и за његову се смрт чуло у Паризу, одма је бивши капетан Драјфус отишао у Золин стан, да ода почаст свом мртвом заштитнику, који је због Драјфуса узнемирио сву Француску. Драјфус је Золиници изјавио жељу да присуствује и на погребу. Кад се чуло за намеру рашчињеног капетана, дигла се читава бура у националистичкој штампи, која је протестовала против тога, да се Драјфус сме показивати јавно. Золиница је онда молила Драјфуса да не долази на погреб, да не би било демонстрација, но Драјфус је ипак дошао. У недељу после подне био је Золин погреб и то без црквених обреда. Кад се спровод кренуо, измарширала је и републиканска гарда под оружјем. Пред гробом је министар просвете Шомије држао говор, у ком је узносио писца. После говора Армана и Анатола Франса спуштен је сандук у гроб.

Мада су предузете мере за ред, ипак је на гробљанским вратима било гунгуле и свађе. На Золин мртвачки сандук положени су многи венци. Венац је послала и будимпештанска чивутска касина у Леополдиштату, сигурно зато, што је Зола писао за Чивуте. У опште о Золином погребу показа се солидарност Чивута и људи, којима је отаџбина непознат појам. Сам погреб прошао је на миру само зато. што се националисте мирно држале. На булвару Клиши било је само мало вике. Социјалисте су клицале депутирцу Жоресу, на што националисте одговорише против-демонстрацијом. Било је ту и туче, али ред није озбиљније повређен.

Поводом Золине смрти националистички посланик гроф Бони де Кастелан послао је ратном министру Андре-у протест против тога, да се Зола, мада је официр ордена Почасне Легије, сахрани с војничким почастима. Услед тога је генерал Персен, помоћник ратног министра, написао увредљиво писмо грофу, због чега је опет лист „Голоа“ жестоко напао Персена. Зато је између генерала Персена и уредника тог листа, Гастона Полонеза, дошло до двобоја на рапире. Генерал Персен је рањен по десној руци.

— **Барон варалица.** Будимпештанска полиција тражи једног осиромашелог барона, који је пријављен због неколиких проневера кауције. Име му је барон Емил Пурцел и почетком ове године био је још поштански чиновник.

— **† Генерал Гурчин.** Ових дана је у Вилном умрло, а 18. о. м. сахрањен командант војске виленскога војеног округа, члан војеног савета генерал инфантерије А. В. Гурчин. Покојни Гурчин беше један од најспособнијих руских виших генерала и зато му је и поверена команда над војском стратегијски тако важнога округа, као што је виленски. Гурчин се родио 1833. год. у племићској породици. Војнички је образован у племићском пуку (садашњем Константиновском артиљеријском училишту), те је ступио у гардијски Павловски пук, па је у редовима овог пука ратовао у походима од г. 1854., 1863. и 1864. и за одличну службу награђен је орденом св. Станислава 2. степена с мачевима. Год. 1876. Гурчин је наименован за команданта кавкаске стрељачке бригаде и на челу њену остао је покојни генерал за време целог руско-турског рата у редовима кавкаске војске. Гурчин је био одликован и златном сабљом с

натписом „за храброст“. Пре годину дана, после смрти генерала Троцкога, постао је командантом војске у виленском округу.

— **Двоструко убиство на железници.** На руској закавкаској железници врло је слаба сигурност. Татари и Јермени и на тој железници показују, да су врло дрски разбојници. Како руским листовима јављају из Тифлиса, на особном возу, што је ноћу од 15. на 16. септембар о. г. возио из Баку у Тифлис, међу станицама Сангачал и Дувани, у ходнику I. разреда тупим оруђем убијен је кондуктер Стуруа и бачен је кроз врата вагонска напоље. У једном купеу нађен је онесвешћен контролор Гедеванов с размрсканом главом, исеченим рукама и расеченом левом ногом. Зликовци зауставише воз Вестингхаузеновом бремзом, скочише из вагона и сакрише се. У возу нису нашли три путника I. разреда, који путоваху из Баку у Евлах; они су без сумње извршили убиство. Контролор Гедеванов је после три дана умрло од рана. Мисли се, да је контролор убијен из забуне; жртва је требао бити по свој прилици један богати бакински трговац, што је путовао у суседном купеу.

НОВИЈЕ.

Загреб, 24. септембра. У конференцији владине странке је један посланик упозорио на то, да мађарска опозиција у угарском сабору спрема да поднесе интерпелацију или предлог у ствари загребачких изгреда, што се као неоправдано мешање у автономију земље мора одлучно одбити. После више говора закључено је, ако се то догоди, да се председник клуба хрватско-славонских посланика у угарском сабору Јосиповић огради против тога, а сви посланици да корпоративно оставе саборницу.

Београд, 24. септембра. Седамнаест најугледнијих чланова млађе интелигенције београдске сазвало је за идућу недељу велики народни митинг, који ће протестовати против насиља у Ст. Србији и Македонији и тражити побољшање тамошњих прилика. Ово је накнада за митинг од прошле недеље, који је онако рђаво прошао.

Петроград, 24. септембра. Овде се врло мало верује у вести о устанку у Македонији и нико не мисли да ће се пореметити мир.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника.“

Кошутовачки нападај на краља.

Будимпешта, 25. септембра. Данас је одржана прва седница заступничке куће, после ферија, и то у новој парламентској згради. Одмах у почетку седнице устао је Кошутовац Бела Барабаш те је у жестоким речима приговорио, што краљ није био присутан при јучерашњем отварању нове парламентске зграде. У Бечу, вели, аустријски цар присуствује освећењу најмање цркве. Говорећи о поравнању, вели Барабаш, да Аустрија ради на пропасти Угарске, а то је жеља и аустријског цара (Ужасна вика.)

Председник позива Барабаша, да протумачи своје речи.

Заст. Бела Барабаш одговара, да поштује угарског краља, али остаје при оном, што је рекао за аустријског цара.

Председник упућује Барабаша на ред и изјављује, да ће му одузети реч, ако још једанпут каже тако штогод. (Велика галама.)

* * *

Будимпешта, 25. септембра. Опште је мишљење у овдашњим политичким круговима, да су преговори о поравнању остали безуспешни.

Трговина.

Храна.

Нови Сад, 25. септембра 1902.

Цене су биле:

Жито ново прве каквоће	13 К	60	—— п.
Жито ново друге каквоће	13 „	20	—— „
Зоб	10 „	40	—— „
Јечам нови	10 „	60	—— „
Кукуруз стари окрњен	11 „	40	—— „
Кукуруз нови у клипови	5 „	60	—— „
Пасуљ бели	16 „	40	—— „
Пасуљ жути	13 „	——	—— „
Вика	14 „	——	—— „
Мухар	16 „	——	—— „
Проја	9 „	——	—— „
Вуна	100 „	——	—— „

Све од 100 клгр.

Марва, свињи и живина.

Нови Сад, 25. септембра 1902.

Волови	по кил.	36—38	пот.
Свињи тешки	„ „	80—84	„
„ средњи	„ „	72—76	„
„ лаки	„ „	68—70	„
Теоци	„ „	78—80	„
Јагњци	„ „		„
„ по пару	20—24	К	„
Кљукане гуске	по кил.	пот. 98 и 1 круна.	
Јаја 7—8 ком.		——40	„

Купујте

само српске школске

ЖИВУЦЕ!

Огласи.

НАЈНОВИЈЕ

СРПСКЕ МУЗИКАЛИЈЕ.

Препоручујемо ове **нове Српске Музикалије** које су писане **просто по народној мелодији без икаквих варијација, а приређене за певање за гласовир и за виолину** и то:

I. Три српска народна кола Сремско — Банатско — Бачко за гласовир у две руке 1·—

II. Десет српских песама за виолину, уз лаку гласовирску пратњу: Весела је Србадија — Лепа Пава. — Каривиље — Миљено — Девојчица ружу брала — Младо пастирче унило — Девојка соколу зилум учинила. — Смиљ — Смиљана — Тихо ноћи — Вино пије Дојчин Петар. Цена 1.60

III. Пет српских варошких песама за виолину уз врло лаку гласовирску пратњу. Сељанчица — Шумадинка — Заплет — јечарка — Неготинка. Цена 1.20

IV. Пет српских народних игара за гласовир. Сарајевка — Ајд' на лево браца Стево — Хајде мало дере — Неда гривну — Коњеште. Цена 1.—

А у штампи се налази и за који дан биће готово:

V. Српска четворка (кадрил) састављена одсрпских песама, за гласовир у две руке са потписаним текстом песама. Цена 1.—

VI. Шеснаест српских позоришних песама за један глас са гласовирском пратњом. Ајте ђаја врући — Сав би празан био свет. — Сјајна звезда сијала — Идем шором зелени се трава — Гине вене срце у мевика — Лепо ти је у нашему Срему — Да си хваљен, да си слављен — Ај паде иње на воће на цвеће — Хајдемо, браћо, храбрено. — Спавај ми, чедо — Игра коло на двадесет и два Док је нама Милоша јунака — Велх ајн рајзен страшно то је — Берберин сам мајстор прави — Ходи душо — Жито коси младо момче Станко. Цена 3·—

VII. Десет српских варошких песама за један глас са гласовирском пратњом, и потписаним текстом за сваку песму. Возила се галија — Рздрагано срце — Оштре су наше сабље — Бојак бију Херцеговци — Горо, горо, висока си — Ја поћох свужден -- Колоперу Перо — Сунце јарко — Што се боре мисли моје — Како може душа твоја. 2.—

Цене су у крунама.

Нови Сад, 1902.

Српска књижара и штампарија

Браће М. Поповића.

583. végrh. szám 1902. 397 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi hogy a zsablyai kir. járásbiróság 1902. évi V. 347/1. számu végzése következtében Gosztovics Pál ujvidéki ügyvéd által képviselt Ujvidéki szerb hitelegylet javára Kekity Bozsidár ellen 84 kor. s jár. erejéig 1902. évi julius hó 31-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 1231 korona ára becsült következő ingóságok u. m.: szoba bútorok, ruhanemüek s. a t. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zsablyai kir. járásbiróság 1902.-ik évi V. 347/2 számú végzése folytán 84 kor. tőkekövetelés, ennek 1902. évi május hó 15-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 56 kor. 54 fillérben biróilag már megállapitott költségek erejéig az árverés alperes lakásán Csurogon leendő eszközlésére **1902 évi oktober hó 14-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, és azokra kielégitesi jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is élrendeltetik.

Kelt Zsablyán 1902. évi oktober hó 1. napján.

Szaghmeiszter Dániel
kir. birósági végrehajtó.

К. А. КОСАНИЋА

ТРГОВИНА У СОМБОРУ

потребује помоћника. 400 1—3

ДАВИД ЋУРЧИЋ,

НОВИ САД.

ТРГОВИНА

мануфактуре и платна,

главна улица

У СОПСТВЕНОЈ КУЋИ.

ТРГОВИНА

СПЕЦЕРАЈА, КОЛОНИЈАЛНЕ РОБЕ

и

КАВЕ

ЋОШАК ГЛАВНЕ И ХЛЕБАРСКЕ УЛИЦЕ

у сопственој кући.

Роба вазда нова и свежа; цене ванредно умерене.

399 1—25

Треба покушати срећу!

Већ су се многи, који су код нас кушили срећку, усрећили.

Највећег изгледа на добитак има наша краљ. угарска класна лутрија. Од **110.000** срећака извући ће се **55.000** са новчаним добитцима.

Највећи добитак евентуално

1.000,000 Круна.

1 премија 600.000, 1 добитак по 400.000, 200.000, 2 по 100.000, 1 од 90.000, 2 по 80.000, 1 од 70.000, 2 по 60.000, 1 по 50.000, 40.000, 5 по 30.000 3 по 25.000, 8 по 20.000, 8 по 15.000, 36 по 10.000, 67 по 5.000, 3 по 3.000, 437 по 2.000, 803 по 1.000, 1528 по 500, 140 по 300, 34.450 по 200, 4850 по 170, 4850 по 130, 100 по 100, 4350 по 80, 3350 по 40. У свему

14,459.000 Круна, словом четрнајест милиона 450.000 Круна.

GLÜCKSKALENDER.

Jänner	Feber	März	April	Mai	Juni	Juli	August	September	October	November	Dezember
D 1 979	F 1 8558	F 1 92702	M 1 4074	M 1 4083	S 1 17328	M 1 17346	D 1 36461	S 1 38941	F 1 38944	F 1 95395	S 1 109602
M 2 6567	S 2 26277	S 2 3059	D 2 10464	D 2 12301	S 2 35347	D 2 35363	F 2 38259	M 2 51367	M 2 51388	S 2 96434	M 2 109622
D 3 25325	S 3 38151	S 3 8623	M 3 32718	F 3 35315	M 3 38222	M 3 38235	S 3 48558	D 3 53717	D 3 56301	S 3 96604	M 3 109917
F 4 37423	M 4 42264	M 4 26237	D 4 38191	S 4 38196	D 4 48032	D 4 48059	S 4 53707	M 4 64467	F 4 64475	M 4 96610	M 4 109603
S 5 38969	D 5 51634	D 5 38181	F 5 44398	S 5 46399	M 5 52566	F 5 53090	M 5 64465	D 5 66003	S 5 66009	D 5 96621	D 5 109623
S 6 51622	M 6 58945	M 6 42578	S 6 52527	M 6 52541	D 6 64142	S 6 64455	D 6 65883	F 6 74390	S 6 75914	M 6 96624	F 6 109918
M 7 56320	D 7 65674	D 7 52507	S 7 64402	D 7 64427	F 7 65830	S 7 65848	M 7 74380	S 7 85124	M 7 86589	D 7 96636	S 7 109604
D 8 65657	F 8 67169	F 8 60018	M 8 65688	M 8 65811	S 8 74357	M 8 74363	D 8 84758	S 8 83829	D 8 83852	F 8 96638	S 8 109524
M 9 67166	S 9 79754	S 9 65681	D 9 73097	D 9 74327	S 9 81169	D 9 81172	F 9 83776	M 9 109609	M 9 109611	S 9 96639	M 9 109919
D 10 75925	S 10 82213	S 10 67188	M 10 80002	F 10 80638	M 10 83519	M 10 83668	S 10 109907	D 10 109904	D 10 109906	S 10 96647	D 10 109606
F 11 83058	M 11 82352	M 11 79776	D 11 83284	S 11 83357	D 11 109601	D 11 109605	S 11 109902	M 11 109924	F 11 92658	M 11 96650	M 11 109625
S 12 83301	D 12 109615	D 12 83277	F 12 92287	S 12 109601	M 12 109623	F 12 109623	M 12 109922	D 12 93408	S 12 93421	D 12 109616	D 12 109920
S 13 109361	M 13 109910	M 13 91387	S 13 109613	M 13 109621	D 13 109915	S 13 109920	D 13 92800	F 13 6311	S 13 6323	M 13 109908	F 13 109906
M 14 109906	D 14 92579	D 14 109517	S 14 109913	D 14 109916	F 14 92773	S 14 92795	M 14 6122	S 14 20978	M 14 24273	D 14 109614	S 14 109612
D 15 92568	F 15 2832	F 15 109912	M 15 92744	M 15 92765	S 15 5490	M 15 6109	D 15 19822	S 15 37464	D 15 37422	F 15 109909	S 15 109907
M 16 98	S 16 8575	S 16 92712	D 16 4077	D 16 5459	S 16 17316	D 16 17789	F 16 36463	M 16 53220	M 16 53950	S 16 109615	M 16 109606
D 17 8463	S 17 26296	S 17 3067	M 17 10473	F 17 17326	M 17 35558	M 17 35593	S 17 38290	D 17 51386	D 17 51392	S 17 109910	D 17 109901
F 18 26252	M 18 38156	M 18 10457	D 18 34490	S 18 35528	D 18 38225	D 18 38238	S 18 48565	M 18 55194	F 18 56311	M 18 109616	M 18 109921
S 19 38145	D 19 42275	D 19 32702	F 19 38193	S 19 38207	M 19 48057	F 19 48083	M 19 5371	D 19 64470	S 19 64500	D 19 109617	D 19 109637
S 20 40180	M 20 52546	M 20 38184	S 20 46373	M 20 48028	D 20 52666	S 20 53100	D 20 64466	F 20 66005	S 20 67169	M 20 109617	F 20 109621
M 21 51623	D 21 58943	D 21 44318	S 21 52530	D 21 52560	F 21 64449	M 21 64463	M 21 65888	S 21 75904	M 21 75915	D 21 109912	S 21 109922
D 22 58962	F 22 65677	F 22 52521	M 22 64425	M 22 64439	S 22 65847	M 22 65882	D 22 74383	S 22 86096	D 22 83011	F 22 109618	S 22 109609
M 3 65661	S 23 67176	S 23 60048	D 23 65698	D 23 65820	S 23 74361	D 23 74366	F 23 84762	M 23 83839	M 23 83887	S 23 109913	M 23 109918
D 24 67168	S 24 79760	S 24 65687	M 24 74324	F 24 74352	M 24 81177	M 24 81177	S 24 83777	D 24 109610	D 24 109612	S 24 109619	D 24 109922
F 25 79747	M 25 83269	M 25 67189	D 25 80045	S 25 81163	D 25 83578	D 25 83748	S 25 109608	M 25 109905	F 25 109907	M 25 109914	M 25 109910
S 26 83171	D 26 91379	D 26 79782	F 26 83354	S 26 83374	M 26 109604	F 26 109606	M 26 109923	D 26 109925	S 26 92668	D 26 109620	D 26 109920
S 27 83349	M 27 109616	M 27 83278	S 27 92654	M 27 109602	D 27 109624	S 27 109901	D 27 109923	F 27 93420	S 27 93423	M 27 109615	F 27 109923
M 28 109614	D 28 109911	D 28 83349		D 28 109622	F 28 109919	M 28 109921	M 28 93402	S 28 6318	M 28 94336	D 28 109601	S 28 109616
D 29 109909		F 29 109618		M 29 109915	S 29 92789	M 29 92799	D 29 6304	S 29 20995	D 29 94400	F 29 109621	S 29 10900
M 30 92671		S 30 109913		D 30 92751		D 30 6121	F 30 20592	M 30 37412	F 30 95386	S 30 109916	M 30 109923
D 31 2877						M 31 19816	S 31 36467		D 31 95392		D 31 109611

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein **Glück** mit der an seinem **Geburtstage** verzeichneten Nummer. In diesen Kalender is an **jedem Tage** des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei **umgehender** Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Читаво подузеће стоји под надзором државним.

Улог за **оригиналне срећке** I. класе по плану износи:

за **осмину** (1/8) ф. —.75 или круна 1·50 — за **четвртину** (1/4) ф. 1·50 или круна 3·—

за **половину** (1/2) ф. 3.— или круна 6·— — за **читаву** (1/1) ф. 6·— или круна 12·—

које ће се сваком уз поузеће (NACHNAHME) или претходну **пошиљку** своте послати. Званични планови бадава Поруке за оригиналне срећке молимо да до

19. ОКТОБРА о. г.

непосредно на нас пошаљете.

ФИЛИЈАЛЕ:
Waitznerring 4.
Museumring II.
Elisabethring 54.

A. TÖRÖK & Co.

BANKHAUS

BUDAPEST, VI., Theresienring 46/a

Највећа радња са срећакама класне лутрије.

Ми смо многе и врло велике добитке исплатили нашим поштованим муштеријама и то за кратко време преко девет милиона круна.

Порука, која се има одсећи. Herren **A. TÖRÖK & Co. Hauptcollecteure, Budapest.**

Молим за пошиљку ..... **оригиналне срећке I. класе кр. уг. повл. класне лутрије** са званичним планом извлачења.

Свота од ..... Кр. { **има се уз поузеће подићи** / **следи са поштанском упутницом.** } Што се не жели, молимо да се превуче.

Тачна адреса { .....

392 1—8

Власник и издавалац: Дружина Браника. Одговорни уредник Јанко Перић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Сад.